

Psicologia de l'Educació

2015/2016

Codi: 102548

Crèdits: 9

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OB	3	1

Professor de contacte

Nom: Maria del Mar Badía Martín

Correu electrònic: Mar.Badia@uab.cat

Equip docent

Mercè Clariana i Muntada

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

L'assignatura no requereix coneixements previs d'altres matèries, però en canvi és un requisit important per a properes assignatures que us trobareu al llarg de la carrera, sobretot per a aquelles que pertanyen a l'àrea educativa i social. Constitueix la base per tal de seguir la resta d'assignatures del pla d'estudis de Psicologia de la UAB, el qual té un important component educatiu. Serveix també per a cursar les assignatures de quart i és imprescindible en la menció *Anàlisi i intervenció psicoeducativa*.

Objectius

- Conèixer l'àmbit de la Psicologia de l'Educació i la seva ubicació dins de la Psicologia.
- Conèixer les variables i interaccions que caracteritzen la Psicologia de l'Educació, diferenciant-les de les pròpies d'altres enfocaments teòrics de tipus psicològic i/o educatiu.
- Adquirir procediments d'anàlisi de situacions pràctiques des de la perspectiva psicoeducativa.
- Aprendre a examinar, analitzar i avaluar críticament la literatura rellevant i a participar en discussions, tant en grups reduïts com amplis, sobre temes relacionats amb el contingut de l'assignatura.
- Participar activament i críticament en la construcció del propi aprenentatge, per tal d'adquirir uns hàbits de treball intel·lectual autònoms i independents.
- Adquirir coneixement declaratiu i procedimental per poder treballar com a psicòleg educatiu en l'educació formal o no formal.

Competències

- Analitzar les demandes i les necessitats de persones, grups o organitzacions en diferents contextos.
- Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
- Fer revisions sistemàtiques a partir de la consulta de les diferents fonts documentals en psicologia per a recollir, ordenar i classificar dades i materials de recerca
- Identificar i reconèixer els diferents mètodes d'avaluació i diagnòstic en els diversos àmbits aplicats de la psicologia.
- Interactuar, mitjançant un treball en equip efectiu, amb els altres professionals implicats.
- Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.

- Mostrar respecte i discreció en la comunicació i l'ús dels resultats de les avaluacions i les intervencions psicològiques.
- Reconèixer els principis i les variables que incideixen en els processos educatius al llarg del cicle vital.
- Reconèixer les limitacions pròpies i de la disciplina, en els diferents àmbits de la pràctica professional.
- Treballar en equip.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
- Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar situacions diverses d'ensenyament i aprenentatge.
2. Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
3. Aplicar els continguts teòrics de la psicologia de l'educació a la millora i l'optimització de situacions reals i simulades d'ensenyament formal i no formal.
4. Aplicar instruments de mesura adaptats a les necessitats educatives de cada grup d'alumnes.
5. Demostrar a l'alumne la importància de les estratègies de control i regulació del seu propi aprenentatge (organització, planificació i avaluació).
6. Dissenyar estratègies cognitives que permetin que l'alumne conegui els seus propis processos cognitius i emocionals (metacognició).
7. Dissenyar instruments d'avaluació psicoeducativa quan els que hi hagi al mercat no s'adeqüin a les necessitats dels alumnes.
8. Elaborar criteris documentats i argumentats sobre la necessitat d'instruments de mesura psicològica en els contextos d'ensenyament i aprenentatge.
9. Elaborar informes psicològics dirigits a diferents destinataris: alumnes, pares i mares, o mestres.
10. Identificar les variables (del professor, de l'alumne i del contingut) que les defineixen i dissenyar canvis en aquestes variables, la finalitat dels quals sigui millorar el procés educatiu.
11. Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.
12. Organitzar l'avaluació psicològica des d'un punt de vista positiu, que posi en relleu les capacitats que l'alumne té i no doni tanta importància a les seves debilitats.
13. Reconèixer la importància de la comunicació interpersonal (treball en grup) com una competència social necessària per a treballar com a psicòleg.
14. Reconèixer les limitacions pròpies i de la disciplina, en els diferents àmbits de la pràctica professional.
15. Reflexionar sobre la importància del procés d'aprenentatge com alumnes i com futurs psicòlegs (automotivació, lloc de control, expectatives, etc.).
16. Relacionar vincles entre la teoria i la pràctica, és a dir, dur a terme una actuació professional justificada.
17. Treballar en equip.
18. Utilitzar bases de dades específiques de psicologia de l'educació com, per exemple, PsycInfo o ERIC.
19. Utilitzar diferents fonts d'informació (bibliografies, documents oficials, Internet, etc.).
20. Utilitzar diferents formes de pensament: reflexiu, lògic, sistèmic, crític, etc.
21. Utilitzar els instruments de mesura psicològica més apropiats en cada cas i valorar-ne els punts forts i els punts febles.
22. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
23. Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.

Continguts

Temari

PART 1

Bloc temàtic 1: Introducció a la Psicologia de l'Educació.

1.1. Concepte i continguts de la Psicologia de l'Educació.

Bloc temàtic 2: Aprendre i construir coneixement.

- 2.1. La concepció constructivista de l'ensenyament i l'aprenentatge.
- 2.2. Convertir informació en coneixement.

Bloc temàtic 3: Identificació de variables psicoeducatives.

- 3.1. Entrevista psicoeducativa.
- 3.2. Qüestionaris psicoeducatius.
- 3.3. Història personal i acadèmica.

Bloc temàtic 4: Variables educatives.

- 4.1. Sistema educatiu.
- 4.2. Contingut declaratiu i procedimental.
- 4.3. Metodologia instruccional per recepció i per descobriment.

Bloc temàtic 5: Variables psicològiques.

- 5.1. Aprenentatge durant l'adolescència.
- 5.2. Personalitat i desitjabilitat social.
- 5.3. Engany o conducta deshonest a l'aula (cheating).
- 5.4. Procrastinació acadèmica.
- 5.5. Orientació professional i formació per a la carrera.
- 5.6. Patró motivacional d'aprenentatge: expectatives, motivació i atribucions.

PART 2

Bloc temàtic 6: Recursos i aspectes emocionals de l'alumne

- 6.1. Diversitat intel·lectual: intel·ligències múltiples.
 - 6.1.1. Concepte d'intel·ligència.
 - 6.1.2. Els subjectes superdotats i talentosos.
 - 6.1.3. Estratègies d'intervenció educativa.

Bloc temàtic 7: Les NEE dels alumnes i la seva intervenció per part del psicòleg de l'educació.

- 7.1. Els inicis de les NEE.
- 7.2. Diferents tipus de NEE.

Bloc temàtic 8. La gestió a l'aula.

- 8.1. La disciplina a l'aula.
- 8.2. Formes d'intervenció sobre els comportaments disruptius.
- 8.3. Els professors i la tasca docent.

Metodologia

Es treballarà a partir de classes magistrals i pràctiques d'aula.

Les classes pràctiques constaran de dues parts diferenciades, una d'elles a càrrec del professor i l'altra, de treball dels alumnes. A la primera sessió, es presentarà la programació, s'entregarà bibliografia bàsica i complementària i es realitzarà una presentació de propostes de treball. Les sessions de desenvolupament de les pràctiques consistiran en exposicions per part de l'alumnat amb la corresponent discussió, en la que es convidarà a participar activament els altres alumnes. Les classes expositives s'utilitzaran per introduir i explicar els temes principals del programa.

Mitjançant les tutories de treball de curs es busca que l'estudiant disposi d'assessorament continu del professor per la realització d'informes i treballs. S'atendran tots aquells dubtes i discussions que puguin sorgir de les lectures recomanades i de les classes expositives. A les sessions de pràctiques es treballaran vídeos, recensions d'alguna lectura, anàlisis crítiques de casos. Totes aquestes activitats seran susceptibles de ser avaluades.

Les activitats de treball autònom de l'estudiant inclouen: la lectura de materials de continguts especialitzats o complementaris d'especial interès per a l'adquisició de les competències pròpies de la matèria; la preparació de qüestions per a les sessions de pràctiques; i les hores d'estudi individualitzat o en grup necessàries per a la correcta adquisició de les competències de la matèria.

Els alumnes disposaran d'unes lectures relatives al temari de l'assignatura que es deixaran a reprografia. També s'aniran enviant lectures de forma on-line via campus virtual.

És molt important tenir en compte que aquesta assignatura funcionarà amb el recurs del Campus Virtual, eina de gran utilitat per aconseguir un seguiment acurat de l'assignatura, del que s'està fent o cal fer, així com per a l'obtenció de materials i lectures complementàries per a la preparació de la mateixa.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	30	1,2	1, 2, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 20, 22, 23
Pràctiques aula	30	1,2	1, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 15, 16, 21, 22, 23
Tipus: Supervisades			
Sessions de consultes en grup	2	0,08	1, 2, 11, 14, 15, 17, 20
Tutories programades	2	0,08	1, 2, 3, 10, 13, 15, 16, 17, 23
Tipus: Autònomes			
Activitats d'estudi	32	1,28	2, 6, 13, 14, 16, 17, 20
Consulta campus virtual	25	1	17, 23
Elaboració de documents	29	1,16	2, 3, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22
Lectura de textos	29	1,16	1, 2, 14, 16, 22
Recerca d'informació	30	1,2	3, 16, 23

Avaluació

L'avaluació és continuada i està formada per 4 evidències, que al mateix temps, també són activitats d'aprenentatge.

Tots els alumnes han de participar en les activitats d'avaluació continuada. Aquesta assignatura no té modalitat d'examen final.

La nota de l'assignatura és la suma de les evidències.

Per aprovar l'assignatura cal treure una nota igual o superior a 5 en el total de les evidències.

Es considerarà "suspès" si la persona obté una nota final inferior a 5.

Es considerarà "no presentat" quan l'alumne no s'hagi presentat a cap evidència, o només s'hagi presentat a una de les 4 evidències d'avaluació continuada.

Per presentar-se a la reavaluació, l'alumne ha de tenir l'assignatura suspesa després d'haver-se presentat a un mínim de 3 evidències d'avaluació continuada.

La reavaluació estarà formada per dues activitats: un examen amb preguntes llargues i un exercici de resposta múltiple.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1. Prova individual escrita sobre la lectura dels articles i els apunts de classe, i sobre vídeos i/o estudi de casos.	30%	4	0,16	1, 2, 3, 8, 11, 13, 14, 16, 17, 20, 21, 23
EV2. Activitat en grup (format escrit) sobre diversitat a l'aula.	20%	4	0,16	1, 8, 14, 15, 16, 20, 21
EV3. Redacció de 3 informes psicoeducatius i exposició d'un dels informes a l'hora de pràctiques.	25%	4	0,16	1, 2, 3, 10, 15, 20
EV4. Exercici de resposta múltiple.	25%	4	0,16	3, 5, 15, 16, 20

Bibliografia

Castelló, A., Genovard, C. (1990). *El límite superior*. Aspectos psicopedagógicos de la excepcionalidad intelectual. Madrid: Pirámide.

Clariana, M. (2000) *Ensenyar i aprendre*. Bellaterra: Serveis de Publicacions de la UAB

Coll, C.; Palacios, J y Marchesi, A (Eds) (2001). *Desarrollo Psicológico y Educación. 2. Psicología de la Educación Escolar*. Alianza Editorial.

Genovard, C.; Gotzens C. (1990). *Psicología de la Instrucción*. Madrid. Santillana, Aula XXI 49.

González-Herrero López, M.E; López Martínez, Olivia; Prieto Sánchez, M.D. *Psicología de la Educación*. 2003. Eds. ICE -Universidad de Murcia.

Good, T.L.; Brophy, J.E. (1982). *Psicología Educativa*. Mèxic: Interamericana.

Pintrich, P. R. y Schunk, D. H. (2006). *Motivación en contextos educativos. Teoría, investigación y aplicaciones*. Madrid: Pearson. Prentice Hall.

Pontecorvo, C. (2003). *Manual de psicología de la educación* Editorial Popular.

Sampascual, G. (2007). *Psicología de la Educación*. Tomos I Y II. Madrid: UNED.

Sternberg, Robert, J; Wendy W. Williams. (2002). *Educational Psychology*. Boston [etc.] Allyn and Bacon cop.

Santrock, John W. (2011). *Psicología de la Educación*. 4. Ed. Mc Graw Hill. Madrid.

Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (Coord.) (2004). *Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares*. Madrid: Pirámide.

Woolfolk, A. (2006). *Psicología Educativa*. Pearson Education. México